

Atzinums Nr. 10
par SIA "TUNKŪNI" cūkkopības kompleksa "Brūveri"
Bauskas rajona Brunavas pagastā izveides ietekmes uz vidi
novērtējuma noslēguma ziņojumu

Derīgs līdz 2012.gada 13.maijam.

Paredzētās darbības ierosinātājs – SIA "TUNKŪNI", reģistrācijas Nr.44103048158, adrese: Valmieras iela 9 - 5, Cēsis, LV – 4101.

Noslēguma ziņojuma izstrādātājs – SIA "Firma L4", reģistrācijas Nr.40003236001, adrese: Jelgavas ielā 90, Rīgā, LV - 1004.

Pamatojoties uz 2009.gada 31.martā Vides pārraudzības valsts birojā iesniegto SIA "TUNKŪNI" cūkkopības kompleksa "Brūveri" Bauskas rajona Brunavas pagastā izveides ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumu, tika uzsākta atzinuma sagatavošanas un izdošanas procedūra saskaņā ar likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 19.pantu.

1. **Paredzētās darbības nosaukums** – nobarojamo cūku audzēšanas kompleksa izveide.
2. **Paredzētās darbības iespējamā norises vieta** – Bauskas rajona Brunavas pagastā, nekustamajā īpašumā "Brūveri" (kadastra Nr. 4046 014 0079, kopējā platība 19 ha).
3. **Īss paredzētās darbības raksturojums.**

Ietekmes uz vidi novērtējums SIA "TUNKŪNI" cūkkopības kompleksa "Brūveri" Bauskas rajona Brunavas pagastā izveidei tika uzsākts 2008.gada 14.jūlijā, kad Vides pārraudzības valsts birojs, izskatot SIA "TUNKŪNI" 2008.gada 11.jūnija iesniegumu un 2008.gada 10.jūlija papildus iesniegto informāciju, pieņēma lēmumu Nr.339 par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu paredzētajai darbībai, pamatojoties uz likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 4.pantu un šā likuma 1.pielikuma "Objekti, kuru ietekmes novērtējums ir nepieciešams" 23.(3) punktu.

Saskaņā ar ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumā sniegto informāciju SIA "TUNKŪNI" plāno izveidot nobarojamo cūku audzēšanas kompleksu Bauskas rajona Brunavas pagastā, nekustamajā īpašumā "Brūveri" (kadastra Nr.40460140079, kopējā platība 19 ha). Ziņojumā norādīts, ka saskaņā ar 2003.gada 28.oktobrī apstiprināto Brunavas pagasta teritorijas plānojumu kompleksa izveidei paredzētā teritorija un tās apkārtnē esošās platības ir lauksaimniecībā izmantojamā zeme. 2008.gada 9.aprīlī Lauku atbalsta dienesta Zemgales reģionālā lauksaimniecības pārvalde ir izsniegusi atļauju Nr.1094 lauksaimniecībā izmantojamās zemes transformācijai par apbūves zemi 17,2 ha platībā nekustamajā īpašumā ar kadastra Nr.40460140079. Kompleksam paredzētās teritorijas zemes virsmas augstuma atzīmes mainās no 31,0 m v.j.l. līdz 33,0 m v.j.l. Kompleksa teritorija robežojas ar sekojošiem

īpašumiem: austrumos - "Karvišķe" (kadastra Nr.40460140081), dienvidos - "Lielbrūveri" (kadastra Nr.40460240014) un "Karvišķe" (kadastra Nr.40460140080), rietumos - "Krustkalpi" (kadastra Nr.40460140008), ziemeļrietumos - "Karvišķe" (kadastra Nr.40460140045) un ziemeļos - "Palejas" (kadastra Nr.40460140002) un "Ruiķi" (kadastra Nr.40460140040). Kompleksam paredzētajai teritorijai tuvākajā apkārtnē atrodas lauksaimniecībā izmantojamās zemes un mežu teritorijas. Tuvākās dzīvojamās mājas (viensētas) dienvidu virzienā no plānotā kompleksa teritorijas ir "Karvišķe" (aptuveni 930 m) un "Jaunsētas" (aptuveni 1,6 km), rietumu virzienā - "Viesturi" (aptuveni 1,63 km), "Mežvimbas" (aptuveni 1 km), "Zaļlauki" (aptuveni 1,17 km), "Skujenieki" (aptuveni 1,24 km), "Atgriezumi" (aptuveni 1,54 km) un "Vāveres" (aptuveni 1,47 km). Plānotā kompleksa teritorija atrodas aptuveni 2 km attālumā uz austrumiem no apdzīvotas vietas Tunkūni un aptuveni 6,5 km attālumā uz dienvidaustrumiem no Brunavas pagasta centra Ērgļi. Starp paredzētās darbības vietu un Brunavas pagasta centru atrodas blīvs meža masīvs, kas kalpo kā dabīga buferjosla. Kompleksa izveidei paredzētā teritorija atrodas aptuveni 1,9 km no Latvijas un Lietuvas Republiku robežas. Aptuveni 180 m līdz 620 m attālumā no plānotā cūkkopības kompleksa teritorijas atrodas Latvijas *Natura 2000* – Eiropas nozīmes aizsargājamā teritorija - dabas liegums "Panemūnes meži" (C, LV0528900). Tajā ir izveidoti trīs mikroliegumi - divi melnajam stārķim un viens mazajam ērglim, no kuriem divi atrodas aptuveni 1 km attālumā no cūkkopības kompleksam plānotās teritorijas. Dabas lieguma "Panemūnes meži" teritorijas ziemeļrietumu daļā atrodas Luntiču purvs, kas ir meliorēts un izstrādāts pārejas purvs, kas šobrīd jau ir apaudzis ar kokiem. Dabas liegums "Panemūnes meži" izveidots, lai nodrošinātu ornitoloģiski nozīmīgā meža masīva - Panemūnes meži – un tajā ietilpstošo biotopu aizsardzību un saglabāšanu. Ziņojumā norādīts, ka, apsekojot būvniecībai paredzēto teritoriju, uz austrumiem no tās un dabas liegumā "Panemūnes meži" vairākās vietās tika konstatēti regulāri, 5 līdz 8 m diametrā reljefa pazeminājumi, kuru izcelsme tiek skaidrota ar karsta procesu. Tāpēc ziņojuma autori uzskata, ka, veicot plānoto darbību, jānodrošina karsta novērošanas monitorings.

Piebraukšana kompleksa teritorijai no Bauskas iespējama, izmantojot valsts galveno autoceļu A7 (Rīga – Bauska – Grenctāle) un pēc aptuveni 14 km nogriežoties pa grants seguma 2.šķiras valsts autoceļu V1024 (Jātnieki – Tunkūni – Budberģe) līdz Tunkūniem (aptuveni 9 km), tālāk braucot aptuveni 2,5 km pa grants seguma ceļu Tunkūni – Aleksandrīne līdz pagriezienam uz mājām "Karvišķe". Lai piekļūtu kompleksam paredzētajai teritorijai, SIA "TUNKŪNI" no pagrieziena uz mājām "Karvišķe" paredz izbūvēt aptuveni 1,5 km garu grants seguma pievedceļu.

Kompleksa izveidei paredzēto teritoriju šķērso meliorācijas grāvis, un teritorija ziemeļos un dienvidos robežojas ar meliorācijas grāvjiem, kuros atslogojas gruntsūdeņi. Citas teritorijai tuvākās ūdensteces ir Jodavas un Spreņģu strauti, kas ietilpst meliorācijas sistēmās un atrodas attiecīgi aptuveni 680 m un 340 m attālumā. Strauti ietek Ceraukstes upē, kas atrodas aptuveni 1,8 km no kompleksa teritorijas.

Atbilstoši ziņojumā sniegtajai informācijai, gruntsūdens līmenis būvniecībai paredzētajā teritorijā 2008.gada novembrī tika konstatēts 0,9 līdz 1,6 m no zemes virsmas. Savukārt augšdevona Daugavas pazemes ūdens horizonts iegul zem līdz 9 m bieza ūdeni vāji caurlaidīgu mālainu nogulumu slāņa, tas ir izmantojams ūdensapgādei.

Savukārt augšdevona Salaspils – Pļaviņu pazemes horizontus klāj vairāk kā 10 m biezs ūdeni vāji caurlaidīgu mālainu nogulumu slānis, tāpēc tie ir labi aizsargāti no iespējamā virszemes piesārņojuma. Bauskas rajonā dzeramā ūdens apgādei pamatā izmanto Amatas – Gaujas pazemes ūdens horizontu. Pazemes spiedienūdeņu horizontus klāj no 10 līdz 19 m biezs, ūdeni vāji caurlaidīgs nogulumu (māls un smilšmāls) slānis, pasargājot artēziskos ūdeņus no iespējamā virszemes piesārņojuma. Gruntsūdeņu kvalitātes izpēte tika veikta 2008.gadā. Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā iekļautie paraugu testēšanas rezultāti rāda, ka gruntsūdens kvalitāte atbilstoši Ministru kabineta 2002.gada 12.marta noteikumos Nr.118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti" iekļautajiem ūdens kvalitātes normatīviem pēc kopējā slāpekļa satura un ķīmiskā skābekļa patēriņa raksturojami kā vāji piesārņoti vai zemas dabiskās kvalitātes (A-B). Savukārt meliorācijas grāvja ūdens paraugā netika konstatētas paaugstinātas ķīmisko vielu parametru koncentrācijas.

Saskaņā ar ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā sniegto informāciju nekustamajā īpašumā "Brūveri" plānots izveidot 8 ēku kompleksu, kas savā starpā savienotas ar gaitenīiem. 7 ēkas paredzētas dzīvnieku izmitināšanai, bet vienā ēkā paredzēts izvietot barības sagatavošanas nodaļu un personāla telpas. Katrā dzīvnieku novietnē paredzētas četras nodaļas, katrā nodaļā 44 aizgaldi un katrā aizgaldā vietas vidēji 18 dzīvniekiem (kopā 22176 vietas). Katras kūts garums paredzēts 114 m, platums 26 m un dzīvnieku mītņu kopējā apbūves platība 20860 m². Plānotais attālums starp kūtīm 8 m. Kompleksa teritorija tiks iežogota. Atbilstoši ziņojumā norādītajam katru nedēļu kūtī paredzēts ievest 1584 sivēnus (svars līdz 30 kg), kur tie tiks nobaroti aptuveni 14 nedēļas līdz 100 - 110 kg svara sasniegšanai. Kopumā ražošanas sistēmu veidos 14 nobarojamo cūku grupas ar 1 nedēļas ražošanas plūsmas intervālu. Gada laikā tiek plānoti 3,6 ražošanas cikli, nobarojot un kautuvēs realizējot līdz 80000 cūkām ar vidējo dzīvsvaru 100 kg. Prognozētā dzīvnieku mirstība - 1%. Dzīvnieku barības galvenās sastāvdaļas būs uzņēmuma laukos un tuvējās saimniecībās audzētie mieži, kvieši un soja, kā arī Dānijā iepirktie vitamīni un minerālvielu maisījumi. Kompleksā paredzēts izbūvēt 6 graudu glabāšanas torņus (katrs ar 2000 tonnu ietilpību). Dzīvnieku ēdināšanai nepieciešamo barību atbilstoši ieprogrammētajai receptei paredzēts sagatavot barības sagatavošanas nodaļā un, samaisot ar ūdeni attiecībā 1:3, pa vadiem pārsūkņēt dzīvnieku mītņu starpsadalītājtvertnēs, no kurām to noteiktā laikā un daudzumā automātiski izdalīt aizgaldos. Tā kā barības sagatavošanas līnija ir paredzēta slēgta tipa un atrodas telpās, tad tas novērsīs iespējamās putekļu emisijas. Vidēji dienā plānots patērēt līdz 45 tonnām sausās barības, kas sajaukta ar 136 m³ ūdens. Plānots, ka dzīvnieku barošanai gadā tiks patērētas 16500 tonnas sausās barības (8300 tonnas mieži, 5000 tonnas kvieši, 2600 tonnas soja un 600 tonnas vitamīni un minerālvielas) un līdz 49500 m³ ūdens. Paredzēts, ka dzīvnieki barību saņems noteiktā laikā 4 reizes dienā. Barības receptūru ik pa laikam paredzēts mainīt, lai samazinātu kopējā proteīna un fosfora saturu barībā, kā arī nepaaugstinātu fosfora un slāpekļa izdalījumu līmeni šķidrajos mēsls. Cūku dzirdināšanai visus aizgaldus paredzēts aprīkot ar nipeļveida dzirdnēm. Cūku novietnes plānots aprīkot ar automātisku ventilācijas un klimata kontroles sistēmu, ar kuras palīdzību nodrošinās nepieciešamo mikroklimatu - gaisa apmaiņu, optimālu mitrumu un temperatūru. Dzīvnieku mītnēs paredzēts uzstādīt gaisa mitrināšanas iekārtas. Nobarojamo dzīvnieku mītnēs paredzēts ierīkot daļēji ar redelēm klātas grīdas.

Objekta siltumapgādei paredzēta ar kokskaidu granulām kurināma katlumāja ar jaudu 200 kW. Dzīvnieku mītnēs paredzēts izveidot siltumapmaiņas sistēmu, kas akumulē lielo cūku ģenerēto siltumenerģiju un tā tiek novadīta uz novietnes daļām, kurās atrodas mazākās cūciņas un kurām nepieciešama augstāka mītnes temperatūra. Elektroenerģijas apgādei paredzēts izveidot pieslēgumu un transformatorpunktu no augstsprieguma līnijas, kas atrodas aptuveni 1500 m attālumā no kompleksam paredzētās teritorijas. Kompleksa darbības nodrošināšanai gadā tiek plānots patērēt 960 000 kWh elektroenerģijas. Kompleksa darbības nodrošināšanai elektroenerģijas padeves traucējumu gadījumos, paredzēts uzstādīt ar dīzeļdegvielu darbināmu ģeneratoru ar jaudu 300 kW.

Ūdens apgādes nodrošināšanai kompleksa teritorijā paredzēts izveidot artēziskos urbumus. Prognozētais kopējais ūdens patēriņš kompleksa darbības nodrošināšanai 68480 m³ gadā, tai skaitā barības sagatavošanai 49500 m³, dzīvnieku dzirdināšanai 11180 m³, novietņu mazgāšanai un gaisa mitrināšanai 8000 m³. Sadržīves vajadzībām būs nepieciešams līdz 1000 m³ ūdens gadā. Pirms jaunas dzīvnieku grupas izvietošanas novietnēs, tās paredzēts mazgāt ar augstspiediena iekārtu un dezinficēt. Kompleksā plānots izmantot Sabiedrības veselības aģentūras atļautos dezinfekcijas līdzekļus. Dezinfekcijas līdzekļus paredzēts izmantot saskaņā ar veterinārajām instrukcijām, reģistrējot izlietojuma daudzumu un vietu. Plānotais dezinfekcijas līdzekļu patēriņš 69 kg gadā.

Sadržīves kanalizācijas notekūdeņus paredzēts novadīt savākšanas tvertnēs un noslēgt līgumu ar licencētu atkritumu apsaimniekotājfirmu par to izvešanu. Kompleksā radušos sadzīves, bīstamo un veterinārmedicīnisko atkritumu apsaimniekošanai paredzēts noslēgt līgumus ar licencētām atkritumu apsaimniekotājfirmām.

Kritušos dzīvniekus uzreiz paredzēts novietot speciāli izbūvētā dzesēšanas telpā (saldētavā), no kuras tos reizi nedēļā paredzēts pārvietot ārpus kūts – speciāli paredzētos hermētiski noslēgtos konteineros, kuru novietošanai izveidos laukumu ar cieto segumu un nojumi, to apsaimniekošanai noslēdzot līgumu ar licencētu uzņēmumu SIA "Ekovide", kura reizi nedēļā vasaras periodā un reizi mēnesī ziemas periodā (nepieciešamības gadījumā arī biežāk) nodrošinās kritušo dzīvnieku izvešanu.

Realizējot plānoto darbību, kompleksā tiktu radītas ap 20 darbavietām.

Dzīvnieku (22176 vietas) radītie kūtsmēsli 44312 tonnu gadā un aizgaldū mazgājami ūdeņi nonāks zemgrīdas mēslu kanālos, no kuriem kūtsmēslus paredzēts novadīt ārpus kūts plānotajās 8 šķidrmēslu krātuvēs (katras ietilpība 4000 tonnas), kas veidotas no monolīta ūdens izturīga dzelzsbetona un pārsegta ar stacionāriem jumtiem, kuros ierīkota lūka krātuves iztukšošanai. Plānoto zemgrīdas kanālu un šķidrmēslu krātuvju kopējais tilpums nodrošinās Ministru kabineta 2001.gada 18.decembra noteikumos Nr.531 "Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem" reglamentēto 7 mēnešu šķidrmēslu uzkrāšanas ilgumu.

Šķidrmēslu transportlīdzekļiem starp šķidrmēslu krātuvēm paredzēts izbūvēt betonētu rampu ar savācējākām noplūžu novadīšanai. Krātuves paredzēts iztukšot ar

specializētas sūknēšanas iekārtas palīdzību, kas pieslēdzama krātuves augšpusē izejošajai izvadcaurulei. Izvadcaurule ir aprīkota ar savienotājmezglu, kas nodrošina kūtsmēsļu iesūknēšanu specializētajā mēsļu izvešanas cisternā. Ziņojumā norādīts, ka kūtsmēsļu izvešanu un izkliedi veiks SIA "TUNKŪNI" ar tās rīcībā esošajiem tehniskajiem līdzekļiem. Uz Brunavas pagastā esošajiem tīrumiem šķidrmēsļus paredzēts transportēt ar traktoriem, kas aprīkoti ar 25 tonnu cisternām. Mēsļu transportēšana uz tīrumiem, kuru transportēšanas maršruts virzās cauri blīvi apdzīvotām vietām, paredzēta ar automašīnām, kas aprīkotas ar 25 – 30 tonnu cisternām, pie konkrētā mēslojamā tīruma kūtsmēsļus pārsūknēs kultivatora tipa "Samson" šķidrmēsļu iestrādes agregātos, kas nodrošina mēsļu iestrādi augsnē, vai šļūteņu tipa "Samson" augsnes virsmēslošanas agregātos. Pēc šķidrmēsļu izklijēšanas uz aramzemes atbilstoši ziņojumā norādītajam tie tiks iestrādāti 12 stundu laikā. Kūtsmēsļu izvešana plānota 2 reizes gadā – 2 līdz 2,5 nedēļas pavasarī un 4 līdz 4,5 nedēļas rudenī, veicot 20 reusus dienā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2001.gada 18.decembra noteikumiem Nr.531 "Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem" Bauskas rajons ir noteikts kā īpaši jūtīga teritorija, kurā noteiktas paaugstinātas prasības teritorijas apsaimniekošanai, tāpēc ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā norādīts, ka mēsli netiks izklijāti uz sasalušas, pārmitras un ar sniegu klātas augsnes, palienēs un plūdu apdraudētās teritorijās, teritorijās, kur tas aizliegts saskaņā ar Aizsargjoslu likumā noteikto, kūtsmēsļu izklijēšanas apjomu paredzēts normēt atbilstoši konkrētajai situācijai.

Kompleksā veidojošos šķidrmēsļu utilizācijai nepieciešami 1412 ha lauksaimniecības zemes. Ziņojumā norādīts, ka SIA "TUNKŪNI" īpašumā ir 588,8 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes, kā arī ir noslēgti sadarbības līgumi ar z/s "Karvišķe" par izkliedi 103,18 ha platībā, z/s "Aleksandrīne" par izkliedi 626,56 ha platībā un privātpersonām par izkliedi 352,2 ha platībā. Līdz ar to SIA "TUNKŪNI" rīcībā ir 1670,8 ha lauksaimniecībā izmantojamās zemes, tai skaitā aptuveni 50,46 ha nav piemēroti šķidrmēsļu utilizācijai. Šķidrmēsļu utilizācijai piemērotās platības atrodas Brunavas (vidēji 1,5 km attālumā no kompleksa) un Mežotnes pagastos (vidēji 30 km attālumā no kompleksa). Mēsļu izklijēšanas lauku teritorijas pārsvarā veido lauksaimniecībā ilgstoši izmantotas teritorijas, lielākās platības aizņem apsēti vai uzarti tīrumi un piemāju saimniecību aramzemes un salīdzinoši nelielas platības veido atmatas. Izklijēšanas lauki atrodas salīdzinoši reti apdzīvotās teritorijās, kur apkārtējās teritorijas tiek izmantotas lauksaimniecībā, taču to tuvumā ir arī atsevišķas viensētas. Plānotā kompleksa apkārtnē kūtsmēsļu utilizācijai paredzētie lauki sasniedzami, nebraucot cauri blīvi apdzīvotām vietām, izņemot atsevišķus laukus, kas sasniedzami braucot cauri Tunkūniem. Cūku kompleksa "Brūveri" apkārtnē esošajiem laukiem tuvākās mājas (līdz 200 m attālumā) ir "Karvišķe", "Jaunsētas", "Viesturi", "Mežvimbas", "Zaļlauki", "Skujenieki", "Vāveres", "Tunkūni", "Rīti", "Kazlēni", "Atgriezumi", "Tunkūnu pienotava", "Mežciemī", "Korejas" un "Virbaļi"; blīvāk apdzīvotā vietā Tunkūni mājas "Vecvilciņi", "Silmaļi", "Rupuļi", "Plēsumnieki", "Krišjāņi", "Feldšeri", "Dūmiņi", "Gaujas", "Iegātni", "Salakas", "Kastaņi", "Apaļie", "Atvari", "Brenči", "Dimanti", "Lapiņas", "Ozoliņi", "Ezeriņi", "Tervidāni" un blīvāk apdzīvotā vietā Tervidāni mājas "Brīvzemnieki", "Cerības", "Žubītes". Savukārt, lai sasniegtu lauksaimniecībā izmantojamās zemes šķidrmēsļu utilizācijai Mežotnes pagastā,

transportēšanas maršruts virzīsies cauri Bauskas pilsētai, blīvāk apdzīvotām vietām "Grenctāles pienotava", Ceraukste, Mūsa, Code, Bērzmuiža un Garoza. Mēslu transportēšanas maršruta un Mežotnes pagastā esošo lauku tuvumā (līdz 200 m attālumā) ir mājas "Karvišķe" un "Atgriezumi"; blīvāk apdzīvotā vietā Tunkūni mājas "Silmaļi", "Rupuļi", "Krišjāņi", "Gaujas", "Iegātņi", "Kastaņi", "Lapiņas", "Ozoliņi", "Ezeriņi" un "Pakalni"; blīvāk apdzīvotā vietā "Grenctāles pienotava" mājas "Rūkīši", "Bruči" un "Luntēni"; blīvāk apdzīvotā vietā Ceraukste mājas "Vecvagari", "Zundas" un "Uzkalni"; apdzīvotā vietā Mūsa mājas "Zemīši", "Zemgaļi", "Jaunzemji", "Lauri", "Mālnieki", "Zizmas", "Cīruļi", "Sāmieši", "Tauriņi" un "Cedes"; blīvāk apdzīvotā vietā Code mājas "Mārkuvēni", "Vilki" un "Putrasmēri"; blīvāk apdzīvotā vietā Bērzmuiža mājas "Austrumi", "Imantas", "Rūnas", "Gantiņi", "Dzintari", "Dārzkalni", "Kalniņi", "Stūrīši" un "Bāliņi"; blīvāk apdzīvotā vietā Garoza mājas "Brežinski", "Ezeriņi", "Upītes", "Pīlādži", "Rozēni", "Kalnasīļi", "Pūteļi", "Ančāri", "Tiesneši", "Grūži", "Strautnieki", "Līlavas", "Pārstrauti", "Sūnas", "Krūmiņi", "Birznieki" un "Kalniņi". Savukārt izklīdei paredzētie lauki zemes īpašumos "Garkalni", "Krustkalpi", "Jaungarkalni", "Jaunāres", "Jaunlindiņi", "Jaunsētas", "Lindiņi" un "Virbaļi" Brunavas pagastā atrodas Latvijas un Lietuvas Republiku robežas tuvumā.

Ziņojumam pievienotajos VAS "Latvijas valsts ceļi" Centra reģiona Bauskas nodaļas 2008.gada 29.decembrī izsniegtajos tehniskajos noteikumos cūku kompleksa "Brūveri" projektēšanai Bauskas rajona Brunavas pagastā, norādīts, ka VAS "Latvijas valsts ceļi" Centra reģionam nav iebildumu pret plānoto darbību, vienlaikus norādot, ka autoceļam V1024 Jātnieki – Tunkūni klimatisko apstākļu dēļ var tikt ieviesti transportlīdzekļu maksimālās masas ierobežojumi (12 t).

Ziņojumā norādīts, ka kūtsmēslu izklīdei paredzētie lauki Nr.45., 46., 53., 54., 57., 58. un 62. atrodas kultūras pieminekļu – Svēderu viduslaiku kapsēta un Diduļu viduslaiku kapsēta - aizsargjoslās. Līdz ar to jebkura saimnieciska darbība šajā zonā pieļaujama tikai ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas un kultūras pieminekļa īpašnieka atļauju. Neviena no kultūras pieminekļiem neatrodas cūkkopības kompleksam paredzētās teritorijas tiešā tuvumā.

Ziņojumam pievienotajā eksperta atzinumā par kompleksa teritorijas un kūtsmēslu izklīdes lauku bioloģisko izpēti norādīts, ka apsekotajās teritorijās netika konstatētas īpaši aizsargājamās augu sugas un biotopi; kūtsmēslu izklīdei paredzētās platības apdzīvotās vietas Tunkūni apkārtnē robežojas ar dabas lieguma "Panemūnes meži" stingrā režīma zonu. Atzinumā norādīts, ka dabas liegumam piegulošās platības jau ilgstoši tiek izmantotas lauksaimniecībā un iespējamo papildus barības vielu nokļūvi dabiskajos biotopos ierobežos esošais grāvis, līdz ar to eksperts uzskata, ka plānotā kūtsmēslu izklīde neradīs būtiskas izmaiņas dabiskajos biotopos, vienlaikus norādot, ka mēslu utilizācija šajos laukos jāveic laikā, kad tā neradītu kaitējumu putnu sugām. Ziņojumam pievienotajā eksperta - ornitologa atzinumā norādīts, ka kompleksa būvniecība plānotajā teritorijā nav pretrunā ar dabas aizsardzības interesēm, jo vieta ir pietiekami tālu no mikroliegumu teritorijām, kā arī no savvaļas putnu aizsardzības viedokļa nav pamata ierobežot plānotā kompleksa izveidi. Eksperts – ornitologs uzskata, ka kūtsmēslu izklīde lauksaimniecības zemēs, kas robežojas ar dabas lieguma "Panemūnes meži" teritoriju, var netieši ietekmēt mazā ērgļa barošanās

kvalitāti ligzdošanas sezonā, līdz ar to, lai mazinātu netiešo ietekmi dabas liegumā "Panemūnes meži" dzīvojošām putnu sugām, pavasara sezonā kūtsmēsļu izkliede nav pieļaujama laukos Nr.18 (Krustlauki), 21 (Mežvimbas), 24 (Zvaigznes), 32 (Palejas), 33 (Gravītes), 34 (Aleksandrīte), 38 (Ruiķi), 39 (Lielbrūveri), 66 (Karvišķe), 74 (Jaunsētas), 77 (Vesselgas) un 79 (Zaķīši), tā veicama rudens sezonā. Atbilstoši eksperta atzinumam (slēdzienam), ievērojot sezonalitāti, kūtsmēsļu izkliede atļauta visās ziņojumā norādītajās teritorijās.

Lietuvas Republikā tuvākās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas ir Biržu rajonā Nemunelio un Apaščios upju ieleja, Biržu meži, Ģipšakmens karsta ezeri un to apkārtnē, Karves ala, Daudžgiriu mežs. Ziņojumā norādīts, ka paredzētās darbības rezultātā netiek prognozēta ietekme uz īpaši aizsargājamām teritorijām Lietuvas Republikas pierobežā.

Ievērojot ūdensobjektu aizsargjoslas, pieļaujamo utilizējamo kūtsmēsļu daudzumu noteiktās platībās un šo platību atļauto izmantošanu, kā arī, ņemot vērā, ka SIA "TUNKŪNI" rīcībā ir pietiekamas lauksaimniecībā izmantojamo zemju platības, netiek prognozēta ietekme uz virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti.

Noslēguma ziņojumā iekļautie gaisu piesārņojošo vielu (slāpekļa dioksīds, oglekļa oksīds, cietās daļiņas PM_{10} izkliedes modelēšanas aprēķini liecina, ka netiks pārsniegtas Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumos Nr.588 "Noteikumi par gaisa kvalitāti" noteiktās robežvērtības.

Noslēguma ziņojumā iekļautais smaku izplatības novērtējums, izmantojot sērūdeņraža un amonjaka aprēķinātos daudzumus, liecina, ka smakas koncentrācija cūkkopības kompleksa teritorijā un tā tiešā tuvumā, kur neatrodas dzīvojamās mājas, var sasniegt $44,8 \text{ OU}_E/\text{m}^3$, bet tuvāko māju teritorijā $0,6 \text{ OU}_E/\text{m}^3$. Savukārt, atbilstoši ziņojumam, visnelabvēlīgākajos meteoroloģiskajos apstākļos kompleksa teritorijā maksimālā smakas koncentrācija var sasniegt $3118 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ (sērūdeņraža koncentrācija $2058 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Nelabvēlīgos meteoroloģiskos apstākļos ievērojami pasliktināsies situācija arī pie tuvākajām dzīvojamām mājām un iespējamā smakas koncentrācija var sasniegt $106 \text{ OU}_E/\text{m}^3$. Atbilstoši ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā iekļautajai informācijai kompleksa teritorijā dominē rietumu un dienvidu vēji – uz austrumiem no kompleksa teritorijas nav dzīvojamo māju, bet ziemeļu virzienā tuvākās mājas atrodas aiz Panemūnes mežiem. Savukārt plānotā kompleksa teritorijas rietumos ir mežs, kas kalpo kā dabīga buferjosla starp kompleksu un apdzīvotu vietu Tunkūni. Gada siltajā periodā bieži pūš arī ziemeļu vējš (atkārtošanās varbūtība 13,6%), kura virzienā atrodas mājas "Karvišķe" (aptuveni 930 m) un "Jaunsētas" (aptuveni 1,6 km). Kā piesārņojuma izklidei nelabvēlīgs faktors tiek norādīts lēns vējš, kas iespējams jebkurā gada mēnesī – vidēji 15 dienas gadā, bet vismazāk laika posmā no oktobra līdz janvārim, un vēja virziens, kas sekmē smakas izplatīšanos māju "Karvišķe", "Jaunsētas", "Mežvimbas", "Zaļlauki", "Atgriezumi", "Skujenieki" un "Vāvere" teritorijās. Ziņojumā norādīts, ka nelabvēlīgos piesārņojuma izkliedes apstākļos darbības ar kūtsmēsliem jāpārtrauc, taču netiek sniegta informācija, kā to plānots praktiski realizēt, ņemot vērā vēja virziena un stiprumu ievērošanu. Piesārņojuma izplatības ierobežošanai pieguļošajās teritorijās SIA "TUNKŪNI" paredzējusi gar kompleksa teritorijas robežu izveidot aizsargstādījumus - ātraudzīgu koku un krūmu

joslu, mēslu izkliešanas veikt tikai dienas gaišajā laikā un neveikt to brīvdienās un svētku dienās, kā arī lauku mēslošanu saskaņot ar pašvaldībām, tuvāko māju iedzīvotājiem un šķidrmēslu izkliešanai paredzēto lauksaimniecības zemju īpašniekiem. Smaku mazināšanai kūtiņās paredzēts izveidot gaisa mitrināšanas iekārtas, dzīvnieku barošanai izmantot receptes ar samazinātu proteīnu īpatsvaru, mēslu krātuves pārsegt ar stacionāriem jumtiem. Kopumā paredzētie risinājumi samazina smaku ietekmes uz apkārtnējam teritorijām, taču nelabvēlīgos meteoroloģiskos apstākļos tās varētu būt ievērojamas, līdz ar to Vides pārraudzības valsts birojs uzskata, ka iedzīvotāju sūdzību gadījumos par smaku traucējumiem, SIA "TUNKŪNI" noteiktos laika apstākļos (nelabvēlīgi meteoroloģiskie apstākļi, mēslojuma transportēšana) jānodrošina smaku koncentrāciju mērījumus un par veikto mērījumu rezultātiem jāinformē pašvaldība un Valsts vides dienesta Jelgavas reģionālā vides pārvalde, lai lemtu par nepieciešamajiem papildus pasākumiem smaku izplatības ierobežošanai (šķidrmēsliem pirms izvešanas pievienot speciālu fermentu preparātu smakas mazināšanai, cūku novietņu nosūces ventilācijas izvadus aprīkot ar gaisa attīrīšanas filtriem u.c.).

Ziņojumā norādīts, ka kūtsmēslu izvešanas periodos pie noteiktiem vēja virzieniem iespējami smaku traucējumi arī Lietuvas Republikas teritorijā, taču smaku emisijas no lauku mēslošanas būs īslaicīgas un nepārsniegs smaku koncentrāciju normatīvus, līdz ar to netiek prognozēta būtiska pārrobežu ietekme.

Paredzētās darbības rezultātā dzīvojamās apbūves zonā netiek prognozēti trokšņa normatīvos noteikto robežlielumu pārsniegumi.

Saskaņā ar ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā sniegto informāciju SIA "TUNKŪNI" sākotnēji ir izvērtējusi cūkkopības kompleksa izveides iespējas Brunavas pagastā SIA "TUNKŪNI" piederošajā nekustamajā īpašumā "Krustlauki" (kadastra Nr.40460190012) bijušajā lopu fermā "Tervidāni", SIA "TUNKŪNI" piederošajā nekustamajā īpašumā "Krustkalpi" (kadastra Nr.40460140051) bijušajā lopu fermā "Zvēri" vai nekustamajā īpašumā "Vectunkūni" bijušajā lopu fermā "Tunkūni". Salīdzinot ar nekustamo īpašumu "Brūveri", iepriekš minētajās teritorijās jau ir bijušas lopu novietnes; īpašumi "Krustlauki" un "Krustkalpi" ir SIA "TUNKŪNI" īpašumi; rekonstrējot esošās ēkas, tiktu sakārtota vide; nav nepieciešama infrastruktūras objektu izveide, taču esošo fermu teritorijas atrodas apdzīvotu vietu tiešā tuvumā ("Zvēri" Tunkūnu, "Tervidāni" Tervidānu un Grenctāles centram), savukārt "Tunkūni" būtu salīdzinoši tālu no apdzīvotām vietām Brunavas pagastā, bet saskatāma no Smilģu ciemata Lietuvā. Tāpēc, izvērtējot paredzētās darbības iespējamajai ietekmei (galvenokārt smakas) pakļauto iedzīvotāju skaitu, SIA "TUNKŪNI" izvēlējas cūkkopības kompleksa izveidei nekustamo īpašumu "Brūveri", kas atrodas tīrumu ieskaustā mežu ielokā, salīdzinoši tālu no apdzīvotām vietām, maz apdzīvotā teritorijā. Kā iespējamās tehnoloģiskās alternatīvas ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā ir izvērtētas cūku barošanas stratēģija, cūku mītnu aprīkojums un mēslu glabāšana. Ziņojuma autori par labākajiem risinājumiem uzskata: cūku barošanai pielietot receptes ar samazinātu kopējā proteīna un fosfora saturu barībā, kas rezultātā nepaaugstinātu fosfora un slāpekļa izdalījumu līmeni šķidrajos mēslās; dzīvnieku mītnēs ierīkot daļēji ar redelēm klātas grīdas un vakuumsistēmu šķidrmēslu aizvākšanai, kas ļauj samazināt amonjaka emisijas līdz 60%; mēslu glabāšanai izbūvēt betona tvertnes ar stacionāriem jumtiem. Šie risinājumi atbilst Eiropas Komisijas

izstrādātajam atsauces dokumenta par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem intensīvai cūku audzēšanai nostādņēm un kopumā samazina iespējamās ietekmes uz vidi.

Vides pārraudzības valsts birojs, pamatojoties uz izvērstās dokumentācijas analīzi, secina, ka:

- cūkkopības kompleksa izveide plānota tīrumu ieskaitā mežu ielokā, salīdzinoši tālu no apdzīvotām vietām, maz apdzīvotā teritorijā;
- kompleksa darbība ir plānota, ievērojot Eiropas Komisijas izstrādātā atsauces dokumenta par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem intensīvai cūku audzēšanai nostādnes un ņemot vērā labas lauksaimniecības prakses ieteikumus;
- kompleksa izveidei nepieciešama lauksaimniecības zemes transformācija;
- kompleksa izveidei paredzētajai teritorijai no pagrieziena uz mājām "Karvišķe" paredzēts izbūvēt aptuveni 1,5 km garu pievedceļu;
- kompleksam paredzētajai teritorijai tuvākā dzīvojamā māja atrodas aptuveni 930 m attālumā, bet daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas - aptuveni 2 km attālumā Tunkūnu ciemā;
- paredzētā kompleksa teritorija atrodas aptuveni 2 km attālumā no Latvijas un Lietuvas Republiku robežas; būtiska pārrobežu ietekme netiek prognozēta;
- cūku barošanā paredzēts pielietot barību ar samazinātu kopējā proteīna un fosfora saturu, lai nepaaugstinātu slāpekļa un fosfora daudzumu šķidrmēslos;
- plānotais zemgrīdas šķidrmēsļu kanālu tilpums kūtīs un kompleksa šķidrmēsļu krātuvju tilpums nodrošinās visu radušos šķidrmēsļu uzglabāšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
- cūku novietnēs zemgrīdas mēsļu kanālus un ārpus cūku novietnēm 8 šķidrmēsļu krātuves paredzēts izbūvēt no monolīta ūdens izturīga dzelzsbetona un šķidrmēsļu krātuves pārsegt ar stacionāriem jumtiem;
- lai izslēgtu iespējamo mēsļu noplūdi un nokļūšanu gruntī to pārsūkņēšanas laikā no krātuves cisternās, paredzēts izbūvēt betonētu rampu ar tajā iebūvētām savācējākām, no kurām pārlijas paredzēts iesūknēt atpakaļ mēsļu krātuvē;
- kūtsmēsļu izvešanu un izkliedi veiks SIA "TUNKŪNI" ar tās rīcībā esošajiem tehniskajiem līdzekļiem;
- kompleksa izveides rezultātā netiek prognozēta būtiska negatīva ietekme uz dabas liegumu "Panemūnes meži";
- šķidrmēsļu izkliedei paredzētās teritorijas izvietotas no 1,5 km līdz 30 km attālumā no plānotā kompleksa teritorijas;
- šķidrmēsļu izkliedei/iestrādei izmantojamās lauksaimniecības zemes platība ir pietiekama, lai nodrošinātu normatīvo aktu prasības attiecībā uz atļauto kopējā slāpekļa daudzumu, ko drīkst iestrādāt vienā sezonā ar šķidrmēsliem;
- lauksaimniecībā izmantojamās zemes platībās Nr.18., 21., 24., 32., 33., 34., 38., 39., 66., 74., 77. un 79., kas robežojas ar dabas lieguma "Panemūnes meži" teritoriju, mēsļu izkliedi paredzēts un pieļaujams veikt tikai rudens sezonā;
- kūtsmēsļu izkliedei paredzētie lauki Nr.45., 46., 53., 54., 57., 58. un 62. atrodas kultūras pieminekļu aizsargjoslās, līdz ar to darbība pieļaujama tikai ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas un kultūras pieminekļa īpašnieka atļauju;

- pēc šķidrmēslu izklīdes uz aramzemes tos paredzēts iestrādāt ne vēlāk kā 12 stundu laikā;
- no lauksaimniecībā izmantojamās zemes platībām ir izslēgtas ūdensteču aizsargjoslās ietilpstošās zemes joslas;
- paredzēts, ka šķidrmēslu iestrāde augsnē netiks veikta brīvdienās un svētku dienās, kā arī nelabvēlīgos laika apstākļos;
- šķidrmēslu transportēšanas maršrutu un utilizācijas lauku tuvumā (līdz 200 m attālumā) atrodas aptuveni 90 mājas;
- šķidrmēslu izvešanu paredzēts veikt saskaņā ar pašvaldību, kuru teritorijas tiks šķērsotas vai atrodas attiecīgās platības, apstiprinātiem izvešanas grafikiem, saskaņojot tos arī ar tuvāko māju un šķidrmēslu izklīdei paredzēto lauksaimniecības zemju īpašniekiem;
- paredzēts noslēgt līgumus ar specializētiem uzņēmumiem par slimo dzīvnieku veterināro aprūpi, veterinārmedicīnisko, sadzīves un bīstamo atkritumu, kā arī kritušo dzīvnieku apsaimniekošanu;
- kritušos dzīvniekus uzreiz paredzēts novietot speciāli izbūvētā dzesēšanas telpā (saldētavā) un pēc tam pārvietot hermētiski slēgtos konteineros, kas novietoti uz betona pamatnes, virs konteineriem izveidojot nojumi, lai novērstu tiešu saules staru un nokrišņu iedarbību;
- sadzīves notekūdeņus paredzēts savākt tvertnēs un noslēgt līgumu ar licencētu atkritumu apsaimniekotājfirmu par to izvešanu;
- nelabvēlīgos meteoroloģiskos apstākļos iespējami smakas mērķlielumu pārsniegumi tuvāko dzīvojamo māju teritorijās;
- kompleksa teritoriju paredzēts iežogot un izveidot gar to apstādījumu joslu;
- cūkkopības kompleksa izveidei piedāvāto teritoriju tuvumā nav ne rekreācijas, ne tūrisma objektu;
- paredzēts nodrošināt virszemes un pazemes ūdeņu kvalitātes monitoringu kompleksa teritorijā un tās tuvumā;
- saņemot iedzīvotāju sūdzības par smaku traucējumiem, paredzēts veikt smaku emisiju mērījumus un novērtējumus;
- nodrošinot nepieciešamos smaku samazināšanas pasākumus nelabvēlīgos meteoroloģiskos apstākļos, ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā nav konstatēti normatīvajos aktos noteikti izslēdzoši apstākļi, kas nepieļautu cūku audzēšanas kompleksa būvniecību.

4. Izvērtētā dokumentācija:

- SIA "TUNKŪNI" 2008.gada 11.jūnija iesniegums Nr.3 par cūkkopības kompleksa izveidi Bauskas rajona Brunavas pagasta "Brūveros" – 10 lapas.
- Vides pārraudzības valsts biroja 2008.gada 25.jūnijā SIA "TUNKŪNI" adresētā vēstule Nr.3-01/1432 par nepieciešamo papildus informāciju – 2 lapas.
- SIA "TUNKŪNI" 2008.gada 4.jūlija vēstule Nr.4, kurā sniegta papildinformācija 2008.gada 11.jūnija iesniegumam – 5 lapas.
- Vides pārraudzības valsts biroja 2008.gada 14.jūlija lēmums Nr.339 par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu cūkkopības kompleksa izveidei Bauskas rajona Brunavas pagasta "Brūveros" – 1 lapa.

- Ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējās sabiedriskās apspriešanas 2008.gada 12.augustā protokols – 14 lapas.
- 2008.gada 11.septembra Programma ietekmes uz vidi novērtējumam SIA "TUNKŪNI" cūkkopības kompleksa izveidei Bauskas rajona Brunavas pagastā – 6 lapas.
- SIA "TUNKŪNI" cūkkopības kompleksa izveides Bauskas rajona Brunavas pagastā ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojums, 1 sējums, 140 lapas.
- SIA "TUNKŪNI" cūkkopības kompleksa izveides Bauskas rajona Brunavas pagastā ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojuma kopsavilkums, 1 sējums, 21 lapa.
- SIA "TUNKŪNI" cūkkopības kompleksa izveides Bauskas rajona Brunavas pagastā ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojuma kopsavilkums angļu valodā, 1 sējums, 19 lapas.
- Ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojuma sabiedriskās apspriešanas 2009.gada 23.janvārī protokols – 10 lapas.
- Bauskas rajona Brunavas pagasta padomes 2009.gada 28.janvāra vēstule Nr.3-9/10 saistībā ar ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu – 1 lapa.
- Eksperta atzinums par darba ziņojumu – 7 lapas.
- Vides pārraudzības valsts biroja 2009.gada 20.februāra Atzinums par SIA "TUNKŪNI" cūkkopības kompleksa "Brūveri" Bauskas rajona Brunavas pagastā izveides ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu – 6 lapas.
- SIA "TUNKŪNI" cūkkopības kompleksa "Brūveri" Bauskas rajona Brunavas pagastā izveides ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojums, 1 sējums, 250 lapas.
- Biedrības "Suitu novada atdzimšana" 2009.gada 20.aprīļa iesniegums saistībā ar ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumu – 1 lapa.
- Eksperta atzinums par noslēguma ziņojumu – 4 lapas.
- SIA "TUNKŪNI" 2009.gada 30.aprīļa vēstule Nr.15 saistībā ar biedrības "Suitu novada atdzimšana" iesniegumu – 2 lapas.

5. Paredzētās darbības novērtēšanas procesā apkopotie ieinteresēto pušu viedokļi un argumenti (tai skaitā sabiedriskās apspriešanas rezultāti).

Informatīvie materiāli par SIA "TUNKŪNI" cūkkopības kompleksa "Brūveri" Bauskas rajona Brunavas pagastā izveidi sabiedrībai bija pieejami: Brunavas pagasta padomē, "Ērgļos", Brunavas pagastā; Valsts vides dienesta Jelgavas reģionālajā vides pārvaldē, Kazarmes ielā 17A, Jelgavā un Vides pārraudzības valsts birojā, Rūpniecības ielā 23, Rīgā.

Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējā sabiedriskā apspriedē klātienē notika 2008.gada 12.augustā Grenctāles Kultūras namā. Sākotnējā sabiedriskajā apspriešanā piedalījās 13 interesenti. SIA "TUNKŪNI" direktors klātesošajiem sniedza informāciju par SIA saimniecisko darbību un plānotā cūkkopības kompleksa raksturlielumiem. Kāds sanāksmes dalībnieks interesējās par likumdošanā noteiktajām prasībām mēslojuma iestrādei zemē (laika posmi, devas, iestrādei

nepieciešamā platība). Kāds cits sanāksmes dalībnieks vēlējās noskaidrot, vai SIA "TUNKŪNI" arī turpmāk nomās zemes, par kurām patlaban ir noslēgtas vienošanās. Sanāksmes laikā tika vaicāts, kad SIA "TUNKŪNI" tika nodibināta; norādīts, ka, lai uzsāktu kompleksa būvniecību, vispirms nepieciešams izbūvēt ceļu no Jātniekiem līdz Tunkūniem. Kāds klātesošais pauda atbalstu SIA "TUNKŪNI" uzņēmībai izbūvēt cūkkopības kompleksu "Brūveros", uzskatot, ka vieta kompleksam Paņemūnes, Sprīgu un Karvišķes mežu ielokā ir veiksmīgi izvēlēta, kā arī plānotā darbība vienuviet viņaprāt radot mazākus draudus videi. Kāds dalībnieks ierosināja veidojošos kūtsmēslus granulēt, kā tas tiekot praktizēts Aucē, nevis laistīt. Tika arī izteikts viedoklis, ka komplekss varētu dot vairāk labuma kā ļaunuma, jo tiktu laboti un uzturēti ceļi; šķidrmēsli būtu dabiskais mēslojums, kas aizstātu minerālmēslus. Arī SIA "Iecavnieks" pārstāve pauda atbalstu kompleksa izveidei, norādot uz potenciālo darba vietu rašanos un aicināja klātesošos ar sapratni izturēties pret šo ideju un iespējamo smaku traucējumu mēsļu izvešanas laikā. Arī citi klātesošie vēlēja izdošanos uzņēmēju iecerei un izteikta cerību, ka, pateicoties paredzētajai darbībai, tiks sakopti lauki, apsēti tūrumi, sakārtotas meliorācijas sistēmas.

Pamatojoties uz SIA "TUNKŪNI" iesniegumu ietekmes uz vidi novērtējumam un sākotnējās sabiedriskās apspriešanas rezultātiem, Vides pārraudzības valsts birojs sagatavoja un 2008.gada 11.septembrī izsniedza Programmu ietekmes uz vidi novērtējumam SIA "TUNKŪNI" cūkkopības kompleksa izveidei Bauskas rajona Brunavas pagastā.

SIA "TUNKŪNI" cūkkopības kompleksa "Brūveri" Bauskas rajona Brunavas pagastā izveides ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu sagatavoja SIA "Firma L4" un 2009.gada 7.janvārī iesniedza to izvērtēšanai Vides pārraudzības valsts birojā. Ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojums sabiedrībai bija pieejams Brunavas pagasta padomē, "Ērgļos", Brunavas pagastā; Valsts vides dienesta Jelgavas reģionālajā vides pārvaldē, Kazarmes ielā 17a, un Vides pārraudzības valsts birojā, Rūpniecības ielā 23, Rīgā.

Ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojuma sabiedriskā apspriešana klātienē notika 2009.gada 15.janvārī Grenctāles Kultūras nama zālē. Šo likumdošanā paredzēto iespēju piedalīties darba ziņojuma sabiedriskajā apspriešanā izmantoja 18 interesenti. SIA "TUNKŪNI" pārstāvis klātesošos informēja par paredzēto darbību un plānotajiem projekta risinājumiem. Kāds interesents vēlējās noskaidrot precīzāku paredzētās darbības vietu un plānoto būvju izvietošanu, kā arī par iespējām ražot bioenerģiju. Kāds cits sanāksmes dalībnieks arī interesējās par kūtsmēsļu granulēšanas iespējām, par plānotajiem mēsļu iestrādes agregātiem, par ceļu ekspluatāciju, realizējot plānoto darbību, un pauda viedokli, ka ceļu stāvoklis varētu uzlaboties. Sanāksmes laikā tika vaicāts par iespējamajām darba vietām; kad varētu sākties kompleksa būvniecība; par iespējām izbūvēt kompleksā kautuvi, kā arī par potenciālajiem kompleksa celtniekiem.

Darba ziņojuma izvērtēšanas laikā Vides pārraudzības valsts birojs saņēma Brunavas pagasta padomes vēstuli, kurā norādīts, ka Brunavas pagasta padomei nav iebildumu saistībā ar izvērtējamo cūkkopības kompleksa izveides Bauskas rajona Brunavas pagasta "Brūveros" ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu.

Vides pārraudzības valsts birojs, pieaicinot ārštata ekspertu un apkopojot ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojuma sabiedriskās apspriešanas rezultātus, izvērtēja SIA "Firma L4" izstrādātā ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojuma atbilstību programmā izvirzītajām prasībām, sagatavoja un 2009.gada 20.februārī izsniedza Atzinumu par SIA "TUNKŪNI" cūkkopības kompleksa "Brūveri" Bauskas rajona Brunavas pagastā izveides ietekmes uz vidi novērtējuma darba ziņojumu. Atzinumā par darba ziņojumu tika norādīts, kāda ziņojumā iekļautā informācija papildināma vai precizējama, lai noslēguma ziņojums atbilstu izsniegtās programmas un spēkā esošās likumdošanas prasībām.

Nemot vērā Vides pārraudzības valsts biroja un eksperta izteiktās prasības un priekšlikumus, tika sagatavots un 2009.gada 31.martā iesniegts izvērtēšanai Vides pārraudzības valsts birojā SIA "TUNKŪNI" cūkkopības kompleksa "Brūveri" Bauskas rajona Brunavas pagastā izveides ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojums. Noslēguma ziņojums sabiedrībai bija pieejams Brunavas pagasta padomē, "Ērgļos", Brunavas pagastā; Valsts vides dienesta Jelgavas reģionālajā vides pārvaldē, Kazarmes ielā 17a, un Vides pārraudzības valsts birojā, Rūpniecības ielā 23, Rīgā, kā arī interneta mājas lapās www.l4.lv:80/public/30609.html un www.vidm.gov.lv/ivnvb.

Saskaņā ar ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā iekļauto informāciju, lai apzinātu iedzīvotāju viedokli par paredzētā cūku audzēšanas kompleksa būvniecību, laika posmā no 2008.gada 10.oktobra līdz 2008.gada 10.novembrim SIA "TUNKŪNI" Brunavas pagastā izplatīja aptaujas anketas. No 100 izplatītajām anketām atpakaļ tika saņemtas 25, no kurām 23 bija aizpildījuši Brunavas pagasta iedzīvotāji, bet 2 citur dzīvojošie. Savu viedokli par paredzēto darbību pauda 7 respondenti, kas dzīvo 1 līdz 3 km attālumā no plānotā kompleksa. Pārējie respondenti dzīvo tālāk par 3 km no plānotā kompleksa. 88% aptaujas dalībnieku bija informēti par paredzēto darbību. 68 % respondentu kā pozitīvo saistībā ar kompleksa izveidi norādīja jaunu darba vietu radīšanu, 32% papildus nodokļu ienākumiem, bet 20% ekonomiskās aktivitātes pieaugumu pagastā. 5 respondenti kā paredzētās darbības negatīvo faktoru minēja smakas, 3 – transporta slodzes palielināšanos uz ceļiem, bet viens – iespējamo trokšņa ietekmi un iespējamo cūku slimību izplatību. 16 respondenti atzina, ka pieļauj īslaicīgu smaku esamību kūtsmēsļu izklīdes periodos, bet par nepieņemamu to atzina 5 respondenti. 11 anketās bija pausts atbalsts paredzētajai darbībai un nevienā nebija izteikta negatīva attieksme. Dažās anketās bija izteikti norādījumi paredzētajai darbībai veikt ieguldījumus ceļu uzlabošanā, radīt jaunas darba vietas vietējiem iedzīvotājiem un rast iespēju pagasta iedzīvotājiem iegādāties cūkgaļu. Aptaujas ietvaros tika apzināts arī mednieku kolektīva "Grenctāle" viedoklis, kas apsaimnieko Sprinģu, Karvišķes un citus nelielus meža masīvus. Kopumā mednieku kolektīvs "Grenctāle" paredzēto darbību novērtēja pozitīvi un neuzskatīja, ka tā varētu ietekmēt medību saimniecību.

Noslēguma ziņojuma izvērtēšanas laikā Vides pārraudzības valsts birojs saņēma biedrības "Suitu novada atdzimšana" vēstuli, kurā lūgts noraidīt ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumu, tā kā tajā neesot informācijas par amonjaka izgarojumu ietekmi uz mežiem, it īpaši aizsargājamiem biotopiem, kā arī neesot izvērtēts risks darbiniekiem un apkārtnējiem iedzīvotājiem inficēties ar rezistentajām baktērijām MRSA. 2009.gada 30.aprīlī Vides pārraudzības valsts birojs saņēma SIA

"TUNKŪNI" sagatavotos skaidrojumus saistībā ar biedrības "Suitu novada atdzimšana" viedokli par ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumu. SIA "TUNKŪNI" norāda, kurās noslēguma ziņojuma nodaļās un pielikumos ir sniegta informācija par paredzētās darbības iespējamo ietekmi uz dabas liegumu "Panemūnes meži", kā arī sniedz informāciju par Apvienoto Nāciju Eiropas Ekonomiskās komisijas (UNECE) amonjakam noteiktajiem robežlielumiem veģetācijas aizsardzībai, norādot, ka paredzētās darbības rezultātā prognozētais amonjaka piesārņojums ir 3% no UNECE noteiktā stundas robežlieluma un ka cūkkopības kompleksa izveide tiek plānota reģionā ar zemu cūku blīvumu. Tāpat SIA "TUNKŪNI" norāda, ka patlaban pasaulē vēl tikai pēta MRSA vīrusa izcelsmi un cilvēku inficēšanās ceļus, kā arī to, ka šobrīd nav pierādīts, ka dzīvnieku fermas varētu būt infekcijas avots. Cita informācija noslēguma ziņojuma izvērtēšanas laikā nav saņemta. Atbilstoši likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 24.pantā noteiktajam, paredzētās darbības ierosinātais - SIA "TUNKŪNI" ir atbildīga par sniegtās informācijas pilnīgumu un patiesumu.

6. Obligātie nosacījumi un turpmākajā projektēšanā veicamie pasākumi.

Noslēguma ziņojums un Vides pārraudzības biroja atzinums par to iesniedzams Brunavas pagasta padomei. Vides pārraudzības valsts biroja atzinuma obligātie nosacījumi un turpmākajā projektēšanā veicamie pasākumi stājas spēkā tikai tādā gadījumā, ja tiek saņemts likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 21.pantā noteiktais akcepts paredzētās darbības realizācijai kārtībā, kāda noteikta Ministru kabineta 2006.gada 2.maija noteikumos Nr.335 "Paredzētās darbības akceptēšanas kārtība".

Obligātie nosacījumi un turpmākajā projektēšanā veicamie pasākumi SIA "TUNKŪNI" cūkkopības kompleksa izveidei Bauskas rajona Brunavas pagastā:

- Lauksaimniecībā izmantojamās zemes transformācijas jautājumi jārisina atbilstoši 2004.gada 20.jūlija noteikumu Nr.619 "Kārtība, kādā lauksaimniecībā izmantojamo zemi transformē par lauksaimniecībā neizmantojamu zemi un izsniedz zemes transformācijas atļaujas" prasībām.
- Jāizstrādā un likumdošanā noteiktajā kārtībā jāsaskaņo meliorāciju sistēmu pārbūves projekts kompleksa būvniecībai paredzētajā teritorijā.
- Izvēlētajam tehniskajam risinājumam kompleksa izveidē jāatbilst labāko pieejamo tehnisko paņēmieni vadlīnijās noteiktajam un jānodrošina spēkā esošo normatīvu ievērošana.
- Kompleksa darbības laikā jānodrošina Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.152 "Cūku labturības prasības", 2004.gada 27.jūlija noteikumu Nr.628 "Īpašās vides prasības piesārņojošo darbību veikšanai dzīvnieku novietnēs" prasību izpilde.
- Atbilstoši noslēguma ziņojumā paredzētajam, kompleksā jāizbūvē atbilstoša tilpuma šķidrmēslu krātuves, kas nodrošinās veidojošos šķidrmēslu uzglabāšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām.
- Ņemot vērā šķidrmēslu agresivitāti, turpmākajā projektēšanā jāprecizē pasākumi būvju un konstrukciju aizsardzībai pret koroziju un jānodrošina šķidrmēslu krātuvju hermētiskums, nepieļaujot grunts un gruntsūdeņu piesārņojumu.

- Jāizveido monitoringa urbumu un drenāžas sistēma, kas ļautu konstatēt šķidrmēsļu krātuvju un cauruļvadu iespējamus bojājumus.
- Lauksaimniecībā izmantojamās platībās iestrādātais organiskā mēslojuma daudzums nedrīkst pārsniegt 170 kg slāpekļa gadā, rēķinot uz vienu hektāru, veicot stingru uzskaiti un kontroli par noteikto prasību ievērošanu.
- Veicot šķidrmēsļu izkliedi un iestrādi, jānodrošina Aizsargjoslu likumā noteikto prasību ievērošana.
- Šķidrmēsļu izvešanu jāveic Zemkopības ministrijas noteiktajos laika posmos, ievērojot esošo ceļu nestspēju, faktiskos apstākļus un ierobežojumus to izmantošanā. Atbilstoši noslīguma ziņojumā paredzētajam, jānodrošina lauku mēslošanas grafiku saskaņošanu ar pašvaldībām, kuru teritorijas tiks šķērsotas vai kuru teritorijās atrodas attiecīgās šķidrmēsļu utilizācijai paredzētās platības, tuvāko māju īpašniekiem un šķidrmēsļu utilizācijai paredzēto lauksaimniecības zemju īpašniekiem.
- Atbilstoši noslīguma ziņojumā paredzētajam, jānodrošina, ka šķidrmēsļu utilizācija netiek veikta brīvdienās un svētku dienās, kā arī nelabvēlīgos laika apstākļos.
- Atbilstoši noslīguma ziņojumā paredzētajam, pavasara sezonā jāizslēdz no kūtsmēsļu iestrādes teritorijām laukus Nr. 18., 21., 24., 32., 33., 34., 38., 39., 66., 74., 77. un 79.
- Atbilstoši noslīguma ziņojumā paredzētajam, kūtsmēsļu iestrādei kultūras pieminekļu aizsargjoslās esošajos laukos Nr.45., 46., 53., 54., 57., 58. un 62. jāsaņem Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas un kultūras pieminekļa īpašnieka atļauja.
- Ņemot vērā, ka Bauskas rajons ir noteikts kā īpaši jutīga teritorija, uz kuru attiecas paaugstinātas prasības ūdens un augsnes aizsardzībai pret lauksaimnieciskās darbības izraisīto piesārņojumu ar nitrātiem, jānodrošina Ministru kabineta 2001.gada 18.decembra noteikumos Nr.531 "Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem" prasību izpilde.
- Atbilstoši ziņojumā paredzētajam, piesārņojuma izplatības ierobežošanai pieguļošajā teritorijā gar kompleksa teritorijas robežu jāizveido aizsargstādījumus - ātraudzīgu koku un krūmu joslu.
- Jānodrošina nepieciešamie smaku samazināšanas pasākumi, lai nodrošinātu Ministru kabineta 2004.gada 27.jūlija noteikumos Nr.626 "Noteikumi par piesārņojošās darbības izraisīto smaku noteikšanas metodēm, kā arī kārtību, kādā ierobežo šo smaku izplatīšanos" prasību ievērošanu, nepieciešamības gadījumā ierobežojot atsevišķas darbības nelabvēlīgos meteoroloģiskos apstākļos.
- Iedzīvotāju sūdzību gadījumos par smaku traucējumiem SIA "TUNKŪNI" jānodrošina smaku emisiju mērījumus noteiktos laika apstākļos (nelabvēlīgi meteoroloģiskie apstākļi, mēslojuma transportēšana un iestrāde) un par veikto mērījumu rezultātiem jāinformē pašvaldība un Valsts vides dienesta Jelgavas reģionālā vides pārvalde, lai lemtu par nepieciešamajiem papildus pasākumiem smaku izplatības ierobežošanai. SIA "TUNKŪNI" pienākums ir nodrošināt nepieciešamos pasākumus smaku mazināšanai.
- Realizējot projektu, jānodrošina Ministru kabineta 2004.gada 13.jūlija noteikumos Nr.597 "Vides trokšņa novērtēšanas kārtība" noteiktos vides trokšņa robežlielumus tuvāko dzīvojamo māju teritorijā.

- Jānoslēdz vienošanās ar ceļu īpašniekiem par nepieciešamo ceļu nestspējas nodrošināšanas nosacījumiem, par ceļu izmantošanu šķidrmēsļu transportēšanai un par ceļu remonta kārtību, ja to nepieciešamību izraisījusi SIA "TUNKŪNI" darbība.
- Saskaņā ar Ministru kabineta 2002.gada 4.novembra noteikumiem Nr.499 "Latvijas Republikas pierobežas režīma un pierobežas joslas režīma noteikumi", Brunavas pagastā ir spēkā pierobežas režīms un darbības šajā pagastā ir jāsaskaņo ar Valsts robežsardzi.
- Likumdošanā noteiktajā kārtībā Valsts vides dienesta Jelgavas reģionālajā vides pārvaldē jāiesniedz pieteikums A kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas saņemšanai.
- Vides stāvokļa monitoringa punktus un kontroles parametrus jāsaskaņo Valsts vides dienesta Jelgavas reģionālajā vides pārvaldē piesārņojošās darbības atļaujas sagatavošanas procesā.
- Atļaujas sagatavošanas procesā izstrādājami nosacījumi par informācijas apriti, lai nodrošinātu informāciju par objekta vides kvalitātes monitoringa rezultātiem Brunavas pagasta pašvaldībai un iedzīvotājiem.

Vides pārraudzības valsts biroja lēmums

Ņemot vērā iepriekš minēto informāciju un likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 20.panta pirmo daļu, Vides pārraudzības valsts birojs nolemj rekomendēt Brunavas pagasta padomei izvērtēt ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumu par SIA "TUNKŪNI" cūkkopības kompleksa izveidi Bauskas rajona Brunavas pagastā, Vides pārraudzības valsts biroja atzinumu par ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumu un sabiedrības viedokļus un lemt par šīs darbības akceptu un nosacījumiem tās realizācijai, ņemot vērā šajā atzinumā izvirzītos nosacījumus.

Direktors

A. Lukšēvics

2009.gada 13.maijā.